

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การรับภาระชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกรสำหรับหนี้ในระบบ
ที่ไม่ใช่โครงการส่งเสริมของรัฐ ตามมาตรา ๓๗/๙ แห่งพระราชบัญญัติ
กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๒

สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ได้มีหนังสือ ที่ กพก ๐๑๐๐/๑๔๒๔ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ดังนี้

๑. พระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยเพิ่มหมวดที่ ๕/๑ การแก้ไข ปัญหาหนี้ของเกษตรกร เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรสมาชิกขององค์กรเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกองทุน ฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร โดยเกษตรกรเหล่านั้นจะต้องขึ้นทะเบียนหนี้เกษตรกรไว้กับกองทุนฟื้นฟู และพัฒนาเกษตรกร ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ได้กำหนดไว้ตามกฎหมายของกองทุนฟื้นฟูและ พัฒนาเกษตรกร ซึ่งปัจจุบันมีเกษตรกรมาขึ้นทะเบียนหนี้เกษตรกรตามมาตรา ๓๗/๑ และมาตรา ๓๗/๖ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ รวม ๔๙๕,๕๒๑ ราย มูลหนี้ ๘๔,๗๑๐.๗๗ ล้านบาท ซึ่งมีหนี้หลักทรัพย์ค้ำประกัน จำนวน ๑๓๘,๘๕๖ ราย มูลหนี้ ๔๕,๕๓๗.๖๔ ล้านบาท หนี้บุคคลค้ำประกันจำนวน ๓๔๗,๑๑๖ ราย มูลหนี้ ๓๗,๐๗๕.๙๑ ล้านบาท และหนี้ที่ไม่มี หลักทรัพย์ค้ำประกันและบุคคลค้ำประกันจำนวน ๙,๕๔๙ ราย มูลหนี้ ๒,๐๙๗.๒๒ ล้านบาท โดยวัตถุประสงค์หลักในการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้ขึ้นทะเบียนหนี้เกษตรกรไว้ คือ การรับภาระชำระหนี้ แทนเกษตรกรสมาชิกที่เป็นหนี้แก่เจ้าหนี้ตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ตลอดจนการบรรเทาทุกข์อย่างอื่น เช่น การยื่นหนังสือเพื่อขอให้เจ้าหนี้ชะลอการดำเนินคดี บังคับคดี หรือการฟ้องร้องในคดีล้มละลาย กับเกษตรกรสมาชิก และมีนโยบายที่จะลด ปลดหนี้ให้แก่เกษตรกร ซึ่งในการชำระหนี้แทนเกษตรกร ที่ผ่านมามาตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ จนถึงปี ๒๕๕๗ กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ได้ชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ ของเกษตรกรในกรณีที่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันและบุคคลค้ำประกันไปแล้วจำนวน ๒๗,๗๕๖ ราย ยอดชำระหนี้ เป็นจำนวนเงิน ๕,๘๙๗.๘๙ ล้านบาท โดยมีหนี้หลักทรัพย์ค้ำประกันจำนวน ๑๒,๔๗๗ ราย มูลหนี้ ๔,๕๗๓.๕๕ ล้านบาท หนี้บุคคลค้ำประกันจำนวน ๑๔,๑๒๐ ราย มูลหนี้ ๙๗๔.๔๖ ล้านบาท และหนี้ที่ไม่มี หลักทรัพย์และบุคคลค้ำประกันจำนวน ๑,๑๕๙ ราย มูลหนี้ ๓๔๙.๘๘ ล้านบาท ซึ่งการชำระหนี้ ดังกล่าวได้ดำเนินการตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๗ และประกาศ คณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกร ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดการหนี้ของเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๓

๒. สำนักกฎหมายได้มีหนังสือถึงเลขาธิการสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร โดยให้ความเห็นว่า พระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๓๗/๙ วรรคสอง ระบุว่า เมื่อกองทุนรับภาระชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกรตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ทรัพย์สินของ เกษตรกรที่ใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ตกเป็นของกองทุน จึงสามารถตีความได้ว่า กฎหมายมีเจตนารมณ์

ให้กองทุนสามารถชำระหนี้ให้กับสถาบันเจ้าหนี้ในระบบที่ไม่ใช่โครงการส่งเสริมของรัฐเฉพาะหนี้ที่มีทรัพย์สินเป็นหลักประกันเท่านั้น จึงเห็นวาระระเบียบคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๖ (๒) ซึ่งให้ชำระหนี้แทนเกษตรกร กรณีหนี้ที่ไม่มีหลักประกันได้ ต่อเมื่อเกษตรกรได้เข้าทำสัญญาผูกพันตนกับกองทุนและยินยอมปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการจัดการหนี้กำหนด ทั้งนี้ หากมีบุคคลค้ำประกันตามมูลหนี้เดิมก็ให้มีการค้ำประกันเช่นเดียวกันด้วย เป็นการจัดการหนี้ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๒ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๔

๓. คณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกร ได้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกร ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดการหนี้ของเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๓ และได้ออกประกาศว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดการหนี้ของเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๔ แทนฉบับเก่า เพื่อให้กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสามารถชำระหนี้แทนเกษตรกร กรณีหนี้ที่ไม่มีหลักทรัพย์สินค้ำประกันได้ จึงได้กำหนดไว้ในข้อ ๑๘ วรรคสอง ความว่า กรณีหนี้ไม่มีทรัพย์สินเป็นหลักประกัน และเกษตรกรนำทรัพย์สินอื่นมาเป็นหลักประกัน ให้ถือว่าเป็นหนี้ที่มีทรัพย์สินเป็นหลักประกันตามวรรคแรก ซึ่งหลังจากที่คณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกร ได้ออกประกาศฉบับนี้แล้ว กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรก็ยังไม่อาจชำระหนี้แทนเกษตรกรประเภทนี้ได้ เนื่องจากเกษตรกรไม่สามารถที่จะหาทรัพย์สินอื่นมาเป็นหลักประกันได้ จึงเป็นประเด็นที่กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรได้นำเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐ โดยที่ประชุมไม่สามารถที่จะวินิจฉัยชี้ขาดได้ว่า กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรจะชำระหนี้แทนเกษตรกร กรณีที่ไม่มีหลักทรัพย์สินค้ำประกันหรือบุคคลค้ำประกันได้หรือไม่ จึงได้มอบหมายให้สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรจัดทำหนังสือเพื่อหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ดังนั้น สำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรจึงขอหารือข้อกฎหมายมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ตามพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๓๗/๔ กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรมสามารถชำระหนี้แทนเกษตรกรในหนี้ที่ใช้บุคคลค้ำประกันหรือหนี้ที่ไม่มีหลักทรัพย์สินค้ำประกัน ได้หรือไม่

ประเด็นที่สอง หากพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ ไม่สามารถชำระหนี้แทนเกษตรกรในกรณีที่บุคคลค้ำประกันแทนหลักทรัพย์สินเป็นประกันแล้ว ในส่วนที่กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรได้ชำระหนี้แทนเกษตรกรดังกล่าวไปแล้วควรจะดำเนินการอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรม โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลางและสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวง) และผู้แทนสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรรม เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ได้กำหนดประเด็นที่ข้อหารือในประเด็นที่หนึ่งให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และมีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง หนี้ในระบบที่มีใช้โครงการส่งเสริมของรัฐที่คณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกรจะรับภาระชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกร ตามมาตรา ๓๗/๙ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้ จะต้องเป็นหนี้ที่มีทรัพย์สินเป็นหลักประกันเท่านั้นหรือไม่ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ของเกษตรกรไว้ในหมวด ๕/๑ การแก้ไขปัญหานี้ของเกษตรกร โดยมีคณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกรเป็นกลไกในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวสำหรับการจัดการหนี้ของเกษตรกรโดยการรับภาระชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกรไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ซึ่งเป็นวิธีการในการแก้ไขปัญหานี้ของเกษตรกรตามที่มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว นั้น หนี้ของเกษตรกรจะต้องเป็นหนี้เนื่องมาจากการประกอบเกษตรกรรมของเกษตรกรซึ่งเป็นสมาชิกขององค์กรเกษตรกร และเป็นหนี้ในระบบ ซึ่งได้แก่หนี้ที่เกิดจากโครงการส่งเสริมของรัฐ หนี้ที่เกิดจากการกู้ยืมจากสถาบันการเงิน หรือหนี้ที่เกิดจากการกู้ยืมจากสถาบันเกษตรกร^๑ โดยเมื่อเกษตรกรซึ่งเป็นหนี้ในระบบประสงค์ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร และยื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรต่อสำนักจัดการหนี้ของเกษตรกรตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกรประกาศกำหนดแล้ว สำนักจัดการหนี้ของเกษตรกรจะทำการตรวจสอบหลักฐานถึงความมีอยู่จริงของหนี้และหลักประกันที่ถูกต้องตามกฎหมายซึ่งอาจเป็นได้ทั้งกรณีที่ใช้ทรัพย์สินเป็นประกันและการค้ำประกันด้วยบุคคลและดำเนินการจำแนกแยกประเภทหนี้ของเกษตรกรตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกรกำหนด^๒ เนื่องจากการรับภาระชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกรตามพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒ มีการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการระหว่างกรณีที่เป็นหนี้ในระบบตามโครงการส่งเสริมของรัฐตามมาตรา ๓๗/๗^๓

มาตรา ๓๗/๑ ในหมวดนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น

“หนี้” หมายความว่า หนี้เนื่องมาจากการประกอบเกษตรกรรมของเกษตรกรซึ่งเป็นสมาชิกขององค์กรเกษตรกร

“หนี้ในระบบ” หมายความว่า

(๑) หนี้ที่เกิดขึ้นจากโครงการส่งเสริมของรัฐ

(๒) หนี้ที่เกิดขึ้นจากการกู้ยืมจากสถาบันการเงิน

(๓) หนี้ที่เกิดขึ้นจากการกู้ยืมจากสถาบันเกษตรกร

“โครงการส่งเสริมของรัฐ” หมายความว่า โครงการของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค หรือรัฐวิสาหกิจ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๗/๒ เกษตรกรซึ่งเป็นหนี้ในระบบ และประสงค์ขอรับการสนับสนุนจากกองทุนให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรต่อสำนักจัดการหนี้ของเกษตรกรตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกรประกาศกำหนด

เมื่อได้รับคำขอขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักจัดการหนี้ของเกษตรกรทำการตรวจสอบหลักฐานถึงความมีอยู่จริงของหนี้และหลักประกันที่ถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้งจำแนกแยกประเภทหนี้ของเกษตรกรตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกรกำหนด

มาตรา ๓๗/๓ เกษตรกรซึ่งเป็นหนี้ในระบบตามโครงการส่งเสริมของรัฐโครงการใดที่คณะกรรมการเห็นว่าไม่ประสบความสำเร็จ โดยมีใช้ความผิดของเกษตรกร ให้พิจารณาช่วยเหลือโดยให้กองทุนรับภาระชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกรทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อน

(มีต่อหน้าถัดไป)

และกรณีที่เป็นหนี้ในระบบที่มีใช้โครงการส่งเสริมของรัฐตามมาตรา ๓๗/๙^๕ ไว้เป็นการเฉพาะในแต่ละกรณี โดยมีเจตนารมณ์ กระบวนการและรายละเอียดที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในกรณีนี้ของเกษตรกรที่กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรจะรับภาระชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกรเป็นหนี้ในระบบตามโครงการส่งเสริมของรัฐและคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรเห็นว่าไม่ประสบความสำเร็จ โดยมีใช้ความผิดของเกษตรกร กองทุนจะรับภาระชำระหนี้หนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกรทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ แต่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อน ซึ่งเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๗/๙^๕ ซึ่งการแก้ไขปัญหานี้ของเกษตรกรที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการส่งเสริมของรัฐซึ่งเป็นโครงการของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค หรือรัฐวิสาหกิจ ในกรณีนี้กฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะยกเลิกหนี้ให้กับเกษตรกร โดยไม่ประสงค์จะให้เกษตรกรเป็นหนี้ต่อกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร จึงมิได้มีการกล่าวถึงหลักประกันต่าง ๆ ไว้ในมาตรานี้ เนื่องจากหลักประกันการชำระหนี้ย่อมเป็นอันระงับเพราะหนี้ที่ประกันระงับสิ้นไป นอกจากนี้ยังได้กำหนดกลไกเพิ่มเติมโดยให้เกษตรกรผู้นั้นต้องเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรตามระเบียบที่คณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรกำหนด^๖ ในขณะที่กรณีที่เป็นหนี้ในระบบที่มีใช้โครงการส่งเสริมของรัฐ การที่กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรจะรับภาระชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกรได้จะอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๓๗/๙ ซึ่งบัญญัติว่าเกษตรกรซึ่งเป็นหนี้ในระบบที่มีใช้โครงการส่งเสริมของรัฐ เมื่อคณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกรอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรให้อำนาจหน้าที่จัดการหนี้ของเกษตรกรรายใดแล้ว ให้คณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกรมีอำนาจชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกรทั้งหมดหรือบางส่วนได้ โดยการจ่ายเป็นเงินสด พันธบัตรรัฐบาล หรือตัวเงินตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรกำหนด และเมื่อกองทุนรับภาระชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกรแล้ว ให้ทรัพย์สินของเกษตรกรที่ใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ตกเป็นของกองทุน และเกษตรกรจะได้รับทรัพย์สินที่ใช้เป็นหลักประกันคืนไปจากกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรโดยการเข้าซื้อ หรือซื้อ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๔)

การชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกรตามวรรคหนึ่ง ให้จ่ายเป็นเงินสด พันธบัตรรัฐบาล หรือตัวเงินตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ให้จัดสรรงบประมาณแผ่นดินเข้าสมทบกองทุนสำหรับการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๗/๙ เกษตรกรซึ่งเป็นหนี้ในระบบที่มีใช้โครงการส่งเสริมของรัฐ เมื่อคณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกรอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการให้อำนาจหน้าที่จัดการหนี้ของเกษตรกรรายใดแล้ว ให้คณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกรมีอำนาจชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกรทั้งหมดหรือบางส่วนได้ โดยการจ่ายเป็นเงินสด พันธบัตรรัฐบาล หรือตัวเงิน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อกองทุนรับภาระชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกรตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ทรัพย์สินของเกษตรกรที่ใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ตกเป็นของกองทุน และเกษตรกรจะได้รับทรัพย์สินที่ใช้เป็นหลักประกันคืนไปจากกองทุนโดยการเข้าซื้อ หรือซื้อ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ให้คณะกรรมการมีอำนาจผ่อนผันการชำระหนี้ ลดหนี้ ปลดหนี้ ให้แก่เกษตรกรได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และรัฐพึงจัดสรรงบประมาณอุดหนุนในส่วนที่กองทุนต้องรับภาระค่าใช้จ่ายนี้

การดำเนินการเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ของเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และให้เกษตรกรผู้นั้นเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

มาตรา ๓๗/๘ เกษตรกรตามความในมาตรา ๓๗/๗ ที่ได้รับการยกเลิกหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วนจากคณะกรรมการ ต้องเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ที่คณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรกำหนด การรับภาระชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกร ตามมาตรา ๓๗/๙ ในกรณีนี้จึงมิได้มุ่งหมายที่จะยกเลิกหนี้ให้กับเกษตรกรเหมือนดังเช่นกรณีหนี้ ในระบบตามโครงการส่งเสริมของรัฐตามมาตรา ๓๗/๗ ดังที่ได้กล่าวข้างต้น แต่มีลักษณะเป็นการที่รัฐ ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรในลักษณะของการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกร แทนเกษตรกรผู้นั้น แต่ยังคงไว้ซึ่งมูลหนี้เช่นเดิม การรับภาระชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกร ในกรณีนี้จึงกำหนดให้ต้องมีทรัพย์สินเป็นหลักประกันเพื่อมิให้กองทุนรับภาระหรือความเสี่ยงจากการที่ ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ อันจะสร้างภาระแก่งบประมาณภาครัฐเกินจำเป็น ซึ่งเห็นได้ชัดเจนจากการที่ มาตรา ๓๗/๙ วรรคสอง บัญญัติให้ทรัพย์สินของเกษตรกรที่ใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ นั้นตกเป็น ของกองทุนโดยผลของกฎหมาย และมาตรา ๘/๑^๕ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ ยังบัญญัติมิให้บุคคลโดยกายอายุความขึ้นต่อสู้กับกองทุนในเรื่องทรัพย์สินของกองทุน ที่ใช้หรือได้มาเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว เมื่อกรณีการรับชำระหนี้ ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกรตามที่หารือเป็นกรณีหนึ่งในระบบที่มีใช้โครงการส่งเสริมของรัฐ การพิจารณาหลักเกณฑ์และกระบวนการในการรับภาระชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกรนี้จึงต้อง เป็นไปตามมาตรา ๓๗/๙ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งเป็น กระบวนการที่กำหนดไว้สำหรับกรณีดังกล่าวเป็นการเฉพาะ ประกอบกับการดำเนินการหรือ การใช้อำนาจของรัฐให้กระทำได้เท่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ เมื่อการรับภาระชำระหนี้ให้แก่เกษตรกร ตามมาตรา ๓๗/๙ มิได้กำหนดรองรับกรณีหนี้ที่มีบุคคลค้ำประกันหรือหนี้ที่ไม่มีทรัพย์สินเป็นประกันไว้ การรับภาระชำระหนี้ในระบบที่มีใช้โครงการส่งเสริมของรัฐให้แก่เจ้าหนี้ของเกษตรกรตามมาตรา ๓๗/๙ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงมุ่งหมายที่จะใช้สำหรับกรณีหนี้ ที่มีทรัพย์สินเป็นหลักประกันเท่านั้น ดังนั้น กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรจึงไม่สามารถรับภาระ ชำระหนี้ที่มีบุคคลค้ำประกันหรือไม่มีทรัพย์สินเป็นหลักประกันได้

ประเด็นที่สอง หากพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๔ ไม่สามารถ ชำระหนี้แทนเกษตรกรในกรณีที่บุคคลค้ำประกันแทนหลักทรัพย์เป็นประกันแล้ว ในส่วนที่กองทุนฟื้นฟู และพัฒนาเกษตรกรได้ชำระหนี้แทนเกษตรกรดังกล่าวไปแล้วควรจะดำเนินการอย่างไร นั้น เห็นว่า ประเด็นนี้เป็นปัญหาข้อเท็จจริงมิใช่ปัญหาข้อกฎหมายที่คณะกรรมการกฤษฎีกาจะพิจารณาให้ความเห็นได้

(นายดิศทัต โตตระกูล)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๖๐

โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

มาตรา ๘/๑ ห้ามมิให้บุคคลโดยกายอายุความขึ้นต่อสู้กับกองทุนในเรื่องทรัพย์สินของกองทุน ที่ใช้หรือได้มาเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้

ทรัพย์สินของกองทุนไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี